

Μετά τα κλειστά πανεπιστήμια

Βασικές μεταρρυθμίσεις για το μέλλον της δημόσιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα

[Λουκάς Βλάχος](#) | ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 11/12/2013 |

Οι συζητήσεις για τα εκπαιδευτικά θέματα αρχίζουν συνήθως με τις εξαγγελίες του υπουργείου και τις αντιδράσεις που αυτές προκαλούν στους άμεσα ενδιαφερομένους. Το κλίμα πολώνεται γρήγορα σε τέτοιο βαθμό που το υπουργείο τελικά αναγκάζεται να «στρογγυλέψει» τις αρχικές του ανακοινώσεις. Είναι σίγουρο ότι αν δεν υπήρχε πίεση από την τρικόα ο υπουργός Παιδείας θα έβαζε το υπουργείο στον «αυτόματο πιλότο». Ο σημερινός υπουργός Παιδείας έχει εμπεδώσει καλά το μάθημα που λέει: όποιος υπουργός αγγίζει τα καυτά θέματα της Παιδείας «καίγεται». Η αδράνεια όμως και η επιστροφή στο παρελθόν δεν είναι απλώς βλαβερή σήμερα για το εκπαιδευτικό μας σύστημα αλλά είναι και επικίνδυνη γιατί μπορεί να το οδηγήσει σε αργό ή ξαφνικό θάνατο.

Βιαστικά και σπασμωδικά ανακοινώνονται διοικητικές πράξεις από το υπουργείο για συγχωνεύσεις σχολικών μονάδων, ελάττωση του εκπαιδευτικού προσωπικού χωρίς αξιολόγηση, άτολμες προσπάθειες για την αναδιάρθρωση του χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης μέσα από το Πρόγραμμα Αθηνά, σταδιακή μείωση των κονδυλίων για την εκπαίδευση χωρίς σχέδιο, διαθεσιμότητα ενός αριθμού διοικητικών υπαλλήλων. Μετά ξεκινά η σκληρή διαπραγματεύση με τους συνδικαλιστικούς φορείς και αρχίζουν οι παλινδρομήσεις από τη μεριά του υπουργείου. Είναι ολοφάνερο ότι οι λέξεις που έρχονται στο μυαλό όλων μας όταν συζητάμε για την εκπαιδευτική πολιτική της χώρας μας είναι «προχειρότητα», «βεβιασμένες κινήσεις», «απουσία αξιολόγησης», «απουσία μακρόπνοου εθνικού σχεδιασμού», «απουσία υλοποιήσιμων και ρεαλιστικών στόχων και οραμάτων», «αδιαφορία για τους νόμους και τους θεσμούς από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα» κ.λπ.

Στις 12 Δεκεμβρίου αρχίζει στη Θεσσαλονίκη η σύνοδος των πρυτάνεων για να συζητήσει, σύμφωνα με το δελτίο Τύπου: «Όλα τα θέματα που απασχολούν την πανεπιστημιακή κοινότητα και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως το φλέγον ζήτημα της διαθεσιμότητας των διοικητικών υπαλλήλων, τα οικονομικά, τα διοικητικά και τη φοιτητική μέριμνα». Μέχρι εκεί φθάνει ο στρατηγικός σχεδιασμός των πρυτάνεων, που συναντώνται πλέον κάθε εβδομάδα για να «σώσουν» τη δημόσια εκπαίδευση. Παρακολουθούμε λοιπόν το υπουργείο Παιδείας και τους φορείς της εκπαίδευσης να αδυνατούν να βαδίσουν πέρα από την καθημερινότητα.

Η κυβέρνηση και το υπουργείο Παιδείας δεν διανοούνται να προτείνουν εκπαιδευτικές αλλαγές μεγάλης πνοής γιατί αρνούνται να σηκώσουν το πολιτικό κόστος του επώδυνου πλέον στρατηγικού σχεδιασμού της εκπαίδευσης. Η αντιπολίτευση, ενώ κόπτεται για τη δημόσια εκπαίδευση, αντιδρά σε όλες τις διοικητικές πράξεις του υπουργείου με μόνο αίτημα την επιστροφή στον

εκπαιδευτικό σχεδιασμό της δεκαετίας του 80-90 και γενικότερα επιστροφή στο παρελθόν. Αξιοποιεί την εκπαίδευση για να στήσει «εμφύλιο πόλεμο» με την κυβέρνηση στον αγώνα της για την κατάληψη της εξουσίας. Η ελπίδα λοιπόν να συνεννοηθούμε για τα θέματα της εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο δεν υπάρχει με τα σημερινά δεδομένα.

Το αποτέλεσμα από την απουσία πυξίδας για την πορεία του εκπαιδευτικού συστήματος είναι ότι αντί να συζητάμε για την εκπαιδευτική πολιτική της χώρας, να μελετάμε σε βάθος τα αποτελέσματα των διεθνών αξιολογήσεων (PISA) στις επιδόσεις των μαθητών και φοιτητών, να αναλύουμε τις βαριές αρρώστιες του εκπαιδευτικού συστήματος όπως η παραγαλία, η εμμονή στη βαθμοθηρία και τις εξεταστικές περιόδους με μοναδικό στόχο το πτυχίο, συζητάμε το αν θα είναι κλειστά ή ανοιχτά τα πανεπιστήμια, τις διαμάχες μεταξύ πρυτάνεων και υπουργείου, την άρνηση των πρυτάνεων να συνεργαστούν με τα εκλεγμένα Συμβούλια Διοίκησης στα ΑΕΙ κ.α. Ο χρόνος τρέχει, η κρίση βαθαίνει στη χώρα μας και οι φοιτητές που θέλουν να μορφωθούν μας λένε: «Δεν φτάνει που θα μας αφήσει η γενιά σας ένα τεράστιο χρέος και μια χώρα διαλυμένη παραγωγικά, ταυτόχρονα με την αδιαφορία σας θα μας αφήσετε και αμόρφωτους ή θα μας αναγκάσετε να ξενιτευτούμε».

Το φλέγον θέμα για την πανεπιστημιακή κοινότητα είναι: «Η σύνταξη ενός μακροπρόθεσμου εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την εκπαίδευση, βασισμένο σε ρεαλιστικούς οικονομικούς δείκτες, με σεβασμό στις διεθνείς εμπειρίες, χωρίς ιδεοληψίες, που θα τονώσει την αριστεία και τον ανταγωνισμό, με στόχους και οράματα για την κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης». Χωρίς ένα σύγχρονο εθνικό σχέδιο, η δημόσια εκπαίδευση θα καταρρέει σταδιακά, ενώ η ιδιωτική δεν είναι σε θέση να την αναπληρώσει τα επόμενα δέκα χρόνια. Την ευθύνη απέναντι στα παιδιά μας για τη σταδιακή διάλυση του εκπαιδευτικού μας συστήματος δεν θα την έχουν μόνο η σημερινή κυβέρνηση και η αντιπολίτευση, αλλά και η κοινωνία που τους παρακολουθεί τη διαλύουν χωρίς να αντιδρά. Είναι φανερό ότι την απαξίωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος θα την πληρώσουν κυρίως τα νέα παιδιά που διψούν για μόρφωση και δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους για να σπουδάσουν στο εξωτερικό.

Ο Λουκάς Βλάχος είναι καθηγητής στο ΑΠΘ